

Thérèse av Lisieux

Lilla Thérèse - eller Thérèse av Jesusbarnet som blev hennes namn i klostret - är ett mycket älskat helgon som fick stort inflytande på den katolska kyrkans utveckling under 1900-talet.

Thérèse Martin föddes 1873 och tillhörde en välbärgad borgerlig familj. Hennes föräldrar; [Zélie](#) och [Louis Martin](#) var mycket fromma och religiösa och hade båda i sin ungdom sökt inträde i kloster men utan att bli antagna. Istället vände de sig till hantverket; Louis blev urmakare, och Zélie en auktoriserad tillverkare av Alençonspets. De var lyckliga tillsammans och fick nio barn men drabbades även av sorger då fyra av barnen dog i späda ålder.

När Thérèse föddes fanns fyra äldre systrar i familjen. Äldst var Marie, 13 år, därefter kom Pauline, 12 år, sedan Léonie, 9 år och den nästa yngsta flickan var Céline, 4 år.

Zélie Martin dog i cancer när Thérèse var fyra år. Saknaden efter den älskade modern blev oerhört stor och Thérèse blev känslig, blyg och tillbakadragen. Hon utsåg Pauline till sin andra mamma och blev mycket fäst vid henne. Därför blev omställningen mycket svår när Pauline, i oktober 1882, beslutade sig för att gå in som nunna i karmelitklostret i Lisieux. Thérèse var redan då, som nioåring, övertygad om att även hon själv, mycket snart, skulle bli nunna.

Den leende madonnan

Vintern 1882-1883 blev Thérèse svårt sjuk. Hon hade svår huvudvärk, krampanfall och hög feber och man fruktade att hon inte skulle överleva. Det fanns en staty av Jungfru Maria i rummet där Thérèse låg. Den 13 maj 1883 fick Thérèse plötsligt se hur madonnan kom leende emot henne: "Hennes ansikte uttryckte en ousäglig godhet och ömhet, men det som trängde in till min själ var den heliga Jungfruns underbara leende. Då försvann all min smärta". Detta mirakulösa tillfrisknande upplevdes som ett under och Jungfru Maria kom att betyda mycket för lilla Thérèse.

Dragningen till klostret

Efter ytterligare några år gick även den äldsta system Marie in i karmelitklostret och detta gjorde det svårt för Thérèse att berätta för sin far att även hon hade samma önskan. När hon ändå gjorde det förstod han att det låg verkligt allvar bakom hennes önskan. Vid samtalet satt de i en trädgård och fadern plockade en liten blomma från trädgårdsmuren och förklarade att Thérèse var en liten blomma som Gud hade stor kärlek till och tog stor omsorg om.

Det var inte lätt att få gå i kloster som 15-åring men efter en lång process fick Thérèse till slut kyrkligt tillstånd och trädde 1888 in som postulant i karmelitklostret i Lisieux där två av hennes systrar redan befann sig.

I januari 1889 blev Thérèse iklädd novisdräkten och fick namnet syster Thérèse av Jesusbarnet.

Efter faderns död inträdde även system Céline i karmelitklostret. En tid senare blev Léonie nunna i Visitationsklostret i Caen. Hon var en av de första som kom att följa Thérèse lilla väg helt och fullt. Alla de fem flickorna Martin tjänade alltså Gud i kloster.

Livet i karmelitklostret

I klostret omfamnade Thérèse det ansvar som anförtroddes henne. Hennes tro prövades genom faderns sjukdom och död 1894 men Thérèse växte ändå i sin helighet, upplyst av Guds ord och evangeliet att låta kärleken vara alltings centrum.

I de texter hon skrev i klostret lämnade hon inte bara efter sig sina barndomsminnen utan även en ingående beskrivning av sina själsliga upplevelser. Hon formulerade "Den lilla vägen" och lärde ut den till de noviser som hon hade hand om.

I juni 1895 skrev hon sina första självbiografiska skrifter ("Manuskript A" som adresserades till hennes syster Pauline). Under denna period började hennes hälsa vackla och hon drabbades även av trostvivels. Tvivlen skrev hon mycket om och de varade ända till hennes död. I april året därpå presenterade hon sitt "Manuskript B" som omfattade breven till hennes syster Marie. Dessa texter visade hennes stora andliga mognad.

Påskan år 1896 blev Thérèse svårt sjuk i vad som visade sig vara tuberkolos. Hennes hälsa försämrades gradvis men hon arbetade ändå vidare - under stora svårigheter - med "Manuskript C" som beskrev hennes upplevelser i klostret.

I juli flyttades hon till sjukhuset. Hennes systrar tillbringade så mycket tid med henne som de kunde och skrev också ner mycket av det hon sade. Hon levde med bara en halv lunga men orkade ändå ständigt tänka på andra och hon accepterade tålmodigt sina svåra plågor. Inför sin bortgång skrev hon "Det är inte döden som ska komma och hämta mig utan den gode Guden". Hon uttalade att hon i himlen skulle vara kärleken i Guds hjärta och att hon ville "överskölja världen med rosor".

Thérèse dog den 30 september 1897 vid en ålder av 24 år. Hennes sista ord innan hon somnade in var "Min Gud..., jag älskar dig".

Den lilla vägen

Thérèse skrev ned sina barndomsminnen och redogjorde för sina år i klostret. Dessutom finns ett stort antal brev bevarade, liksom en mängd dikter. Vad var Thérèse livsbudskap?

Hon visar stillsamt på en annan väg till himlen, en väg som hon kallar "den lilla vägen": en väg för de små och svaga. Den vägen går ut på att förtrösta på den himmelske Fadern och överlåta sig som ett barn i hans händer. Kärleken är det som för till himlen, inte mina egna gärningar.

[Den lilla vägen](#) är ett kärleksfullt ja till Guds vilja i varje ögonblick av vardagslivet, utan att söka prestera något eget eller vara något särskilt. Det handlar om att ta alla tillfällen i akt till goda gärningar men, när man misslyckas - vilket man ofrånkomligen gör - då tappar man inte modet utan bekänner sitt misslyckande och försöker igen.

Det var på den personliga gudsrelationens område som Thérèse liv och skrifter revolutionerade kyrkan. Hon visste att hon själv var kallad till helighet, men framhöll samtidigt att hennes väg var en "ordinär" väg, en väg för alla syndare som vill älska Kristus.

Saligförklaring och helgonförklaring

Thérèse hade sagt före sin död att hennes mission var att lära ut sin lilla väg till andra och det var denna lära som låg till grund för hennes helgonförklaring år 1925. Men redan 1907 kallade påve Pius X henne för "vår tids största helgon".

I mars 1923 öppnades hennes grav som en förberedelse för hennes saligförklaring. Vid öppnandet av graven kände alla närvarande en stark doft av rosor.

Därefter transporterades kistan från kyrkogården till klosterkyrkan. Över 50 000 pilgrimer hade kommit till Lisieux för att delta i ceremonin och under dagen skedde flera mirakel. Bland annat fick en blind flicka sin syn tillbaka.

Lilla Thérèse saligförklarades av påve Pius XI den 29 april år 1923. Endast två år senare - vilket är osedvanligt kort tid - helgonförklarades hon. Över 60 000 troende, 34 kardinaler och 250 biskopar närvarade under helgonförklaringsmässan i Peterskyrkan den 27 maj 1925. På Petersplatsen samlades över 500 000 människor.

År 1944 förklarade påve Pius XII Thérèse för Frankrikes andra skyddshelgon tillsammans med Jeanne d'Arc. Lilla Thérèse är även skyddshelgon för florister, AIDS-sjuka, föräldralösa och missionärer.

Kyrkolärare

Lilla Thérèse blev utnämnd till kyrkolärare (*doctor ecclesiae*) i oktober 1997. Titeln "kyrkolärare" är en hederstitel och man brukar tala om fyra villkor för att utnämnas till kyrkolärare: framträdande lärdom, hög nivå av helighet, renlärighet i tron samt att kyrkan uttryckligen förklarat någon som kyrkolärare. Thérèse av Lisieux är en av fyra kvinnliga kyrkolärare inom katolska kyrkan. De övriga tre är S:ta Teresa av Avila, S:ta Katarina av Siena och S:ta Hildegard av Bingen.

Biografi

I augusti släppte KPN en biografi av Morten Bjelland om lilla Thérèse. Boken heter "Thérèse" och [finns att beställa på KPN:s hemsida](#).

Kort film

Katolska Pedagogiska Nämnden har gjort en kort film om Lilla Thérèse som finns på youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=OnaQTbEFCok>